

(ISSN: 2602-4047)

Aliç, İ. & Yazıcı, K. (2024). Comparative Evaluation Of Social Studies Education Applied For Gifted Students In Turkey And England, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 9(26), 215-244.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.2831>

Article Type (Makale Türü): Research Article

COMPARATIVE EVALUATION OF SOCIAL STUDIES EDUCATION APPLIED FOR GIFTED STUDENTS IN TURKEY AND ENGLAND

İsa ALIÇ

PhD Student, Nigde Ömer Halisdemir University, Graduate School of Educational Sciences,
isa.alic@hotmail.com
ORCID:0000-0001-7405-2960

Prof. Dr. Kubilay YAZICI

Prof. Dr., Nigde Ömer Halisdemir University, Faculty of Education, kyazici@ohu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6057-8192

Received: 20.01.2024

Accepted: 12.05.2024

Published: 01.06.2024

ABSTRACT

Gifted students are often considered unique and challenging students. Because gifted students are naturally curious, creative, very careful and extra sensitive. While giftedness is conceptualized as having a natural ability in some areas, being gifted is generally defined as a product of developing these abilities. Gifted students, no matter where they live, are the potential future leaders of their generation in any community and the smartest and brightest of their present group. In light of these, since gifted students are individuals who are intellectual, creative, artistic or high performers in leadership, capacity or specific academic areas, they need special academic services or activities which are not normally provided by the school to fully develop their talents. Social studies course is one of the most important courses in which all elements of life can be discussed together and social skills are transferred to the person as well as historical information. It is a known fact that there are differences in both social studies courses and educational programs applied to gifted students around the world. The study carried out with document analysis. This study aims to comparatively evaluate the social studies education implemented for gifted students in Türkiye and England in line with document analysis. While making this evaluation, the educational programs of the countries were examined and document analysis was made on written materials. In Türkiye, social studies education for gifted students generally consists of in-school and out-of-school supports. However, in England, students are offered a more specialized education, while in Türkiye, a more general and standard approach is adopted. These differences reflect the differences in the education systems of both countries and their approaches to gifted students.

Keywords: Education in England, students with gifted, social studies education, education in Turkey.

INTRODUCTION

The basic principle of special education for gifted students is that programs aim to provide learning experiences that are qualitatively different from general education. Although the definition of qualitative difference is relative, the general opinion is that qualitative differences should be differentiated according to the characteristics and needs of gifted students. Depending on these characteristics, qualitative and quantitative differences may arise in individual characteristics such as development, learning, thinking, motivation and interest (Bedur ve al., 2015; Çitil, 2018).

Differentiated curriculum includes advanced cognitive and affective concepts, topics, processes, and strategies that are not found in the general curriculum and are specifically suited to the learning styles of gifted students. The curriculum for gifted students is qualitatively different from the general curriculum and this can be done through the content, process and product scope of the programme. These three basic scopes were used in the development of special education programs for gifted students, and these dimensions were separated from each other within the framework of the principles discussed below. In addition, new programs are evaluated differently in different countries according to these principles (Özer, 2021).

The education system for gifted students in the field of social studies in Turkey has undergone significant changes in recent years. Special education programs are designed to provide advanced learning opportunities to students who demonstrate exceptional talent or interest in specific areas, such as social studies. These programs offer enriched curriculum, individualized education, and opportunities for independent research and projects (Ünal & Er, 2015). One of the most important names in the field of private education in Türkiye is Mustafa Kemal Atatürk, the founder of the Republic of Türkiye, who emphasized the importance of education in building a modern and developed nation. Atatürk believed that education should be accessible to all citizens and that every individual should have the opportunity to develop their abilities to the highest level. His vision has had a lasting impact on education in Turkey, including programs for gifted students in social studies. In England, significant progress has been made in special education programs for talented students in the field of social studies. The UK government has implemented initiatives to support and nurture gifted students in a range of academic disciplines, including social studies. These programs aim to provide challenging and stimulating learning experiences to students who show potential in specific areas of study (Rimm & al., 2018). One of the influential figures in the field of special education in England is Sir Ken Robinson, an internationally recognized expert on creativity and education. Robinson has been a vocal advocate for redesigning education systems to better support and develop the talents and interests of all students, including the gifted. His work has inspired educators and policymakers to rethink traditional approaches to education and create more inclusive and personalized learning environments (Robinson & Aronica, 2016).

The education of gifted students in the field of social studies in Turkey and England is a subject that requires attention and has witnessed various developments over the years. It is thought that by comparing educational practices for gifted students in the field of social studies in Türkiye and England, valuable information can be

obtained regarding the strengths and weaknesses of each system, as well as areas for potential improvement and future development. There are both positive and negative aspects to consider while comparing education systems for gifted students in the field of social studies in Türkiye and England. Both countries strive to provide enriched learning opportunities for gifted students and recognize their unique needs and abilities, as well as challenges and challenges such as ensuring equitable access to special education programs, providing adequate resources and support to teachers, and addressing possible biases in identifying and selecting gifted students are the positive areas that need improvement.

Considering the future, there are opportunities for development and cooperation in the field of special education for students who are talented in social studies. By sharing best practices, research and resources, Turkey and the UK can work together to improve educational outcomes for gifted students and promote excellence in social studies education. Through continued innovation and collaboration, both countries can create more inclusive and effective educational opportunities for gifted students in social studies. In this study, it has been aimed to compare the educational programs applied to gifted students within the scope of social studies courses in our country and England, and a detailed literature review has been carried out for this purpose.

METHOD

Questions of Research

1. What are the similarities and differences between the goals in Social Studies Education for Students with gifted?
2. What are the similarities and differences between content and approaches in Social Studies Education for Students with gifted?

Pattern of the Research

The study carried out with document analysis. Document analysis; It includes the analysis of written materials containing information about the phenomenon or phenomena targeted to be investigated (Yıldırım & Şimşek, 2013). While the strengths of document analysis are stated as subjects that cannot be easily reached, lack of reactivity, long-term analysis, sample size, individuality and originality, relatively low cost, and quality, its weaknesses are; It was expressed as possible bias, selectedness, incompleteness, accessibility, sampling bias, limited non-verbal behavior, lack of a standard format, and difficulty in coding.

This study aims to comparatively evaluate the social studies education implemented for gifted students in Türkiye and England in line with document analysis. While making this evaluation, the educational programs of the countries were examined and document analysis was made on written materials.

Limitations of the Research

This study is limited to the social studies education programs implemented for gifted students in Türkiye and England and the resources that were given in the bibliography.

Data Collection Tools

Current programs on the websites of the ministries of education of the two countries examined has been used as primary sources in the research. In addition to the primary sources used, the sources obtained in the official domestic and foreign literature review, the reports published by national and international organizations, all accessible books, theses, articles, papers and websites regarding social studies education for gifted students in the relevant countries are used as the data sources of the study.

Data Analysis

For data analysis in the study, a sample was first selected from the data subject to analysis. Therefore, the objectives, content and approach titles of both programs on Social Studies Education for Students with gifted were selected as samples. Afterwards, these data were examined and categories suitable for the purpose of the research were developed. In this study, the goal, content and approaches of the training programs were created as themes. While determining these categories, comparison studies in the literature were used. The data obtained was organized and interpreted according to previously determined themes. After creating the themes, the unit of analysis was determined depending on the purpose of the research. In this study, sentences and paragraphs in the training program have been used as the unit of analysis. Finally, the data obtained within the framework of predetermined themes were organized, defined, and interpreted and explained depending on the cause and effect relationship (Yıldırım & Şimşek, 2011).

FINDINGS

Education Program Implemented for Gifted Students in Türkiye

Education programs for specially gifted students in Türkiye are carried out by the Ministry of National Education. In this sense, Science and Art Centers provide a different education to gifted students in our country through a project-based learning model, enriched programs and activities. In addition, within the scope of the "Intelligence and Mind Games Project" implemented in schools, it is aimed to develop the potential of gifted students, support their creativity and increase their academic success (Nar, 2017). In Türkiye, observations and evaluations of teachers and counselors are generally taken as a basis for identifying gifted students and providing access to these programs. Programs are determined according to criteria such as students' academic success, creativity, leadership skills and superior abilities in a particular field (Demirci & Çelik, 2023). Within the scope of the projects organized for gifted students, activities such as special course programs, competitions, seminars, workshops and projects are organized for gifted students. These activities allow students to discover

and develop their talents in different fields. Education programs implemented for gifted students in Türkiye can be flexible according to the students' individual needs and abilities. These programs aim to help students develop their academic and social skills, express themselves and maximize their potential (Kaya, 2013). Türkiye has a long history of providing education for gifted students, including in the field of social studies. Special education programs are implemented for gifted students to improve their abilities in various subjects, including social studies. These programs aim to challenge gifted students academically and provide them with opportunities to explore their interests and improve their skills in social studies (Özer, 2021). In Türkiye, special education programs for gifted students in the field of social studies have developed over the years to meet the needs of these students. The historical context of special education for gifted students in our country dates back to the early 20th century, when studies were carried out to identify and provide educational opportunities for gifted students (Boyraz & al., 2021). In the 1960s, special education programs for gifted students began to be implemented in various subjects, including social studies. These programs focus on providing enriched and accelerated curriculum to challenge gifted students and help them reach their full potential. One of the most important names who contributed to the field of special education for gifted students in our country is Emin Karip, an important Turkish educator who has worked extensively in the field of education of gifted. Karip has developed innovative teaching methods and curricula for gifted students in the field of social studies, which has significantly influenced the education system in Türkiye. His work helped raise awareness about the needs of gifted students and the importance of providing them with opportunities to be successful in their talent areas (Karip & Köksal, 1996). The impact of special education programs for gifted students in the field of social studies is quite great. These programs have helped gifted students succeed academically, develop critical thinking skills, and pursue their interests in social studies. By providing enriched and accelerated curriculum, these programs have encouraged gifted students to reach their full potential and prepared them for higher education and future careers in social studies. Among the influential people who contribute to the field of special education for gifted students in Türkiye include educators, researchers and policy makers who work to develop and implement effective programs for gifted students. These individuals have played an important role in advocating for the needs of gifted students, conducting research on best practices in special education, and developing innovative approaches to instruction and curriculum design for gifted students in social studies (Polat & Polat, 2021).

Special education programs for gifted students in social studies have provided opportunities for gifted students to develop their skills and succeed in a supportive and challenging environment. However, there are some negative aspects that should be taken into consideration. Some critics argue that special education programs for gifted students in Türkiye may not always be accessible to all gifted students, which may lead to inequalities in the education system (Ilik, 2019). In addition, there may be difficulties in identifying and supporting gifted students in the field of social studies and providing educational opportunities appropriate to their needs. In this context, special education programs for gifted students in the field of social studies in Turkey have had significant effects on the education system and the development of talented students. Thanks to the efforts of

notable figures and influential individuals, these programs have provided opportunities for gifted students to succeed academically, develop critical thinking skills, and pursue their interests in social studies. Although there are both positive and negative aspects to consider, the future of special education for gifted students in Türkiye looks promising as efforts continue to support and develop the talents of these students.

Education Program for Gifted Students in England

The education system in the United Kingdom has a structure that covers England, Scotland, Northern Ireland and Wales, and therefore educational programs are complex and diverse. In England, there is an education system in which education programs vary and since there is no Ministry of National Education, the control of education is in the hands of local governments. Schools in England are classified as public schools and private schools (Ateş & Oruç, 2021). The duration of compulsory education is divided into 4 groups according to the age groups of the students:

- Stage 1: 5-7 years (Primary School 1)
- Stage 2: 7-11 years (Primary 2)
- Stage 3: 11-14 years old
- Key Stage: 14-16 years

According to CIA The World Factbook (2014), the literacy rate in England is 99%. The expected school age is 16 for men and 17 for women. Research on higher education standards to increase financial efficiency in England has led to significant legislative changes (Act. de Wet, 2021). Compulsory education in England lasts 11 years and has five full days of classes per week. In England, the annual education period is 190 days and the lesson duration is 40 minutes. Article 16 of the Constitution also emphasizes that families must comply with the law regarding the compulsory education of their children. Education is free, at least at the basic level (Keslair & al., 2012). Basic skills qualifications are available for adults in England who lack the literacy, mathematics, language and ICT skills that individuals need for life and work. These degrees are accredited at three different levels within the nine-level National Qualifications Framework (NQF). These levels are Entry Level (divided into Entry Level 1, 2 and 3), First Level and Second Level. Entry sublevels have no direct link to national curriculum levels. It is a scale used to measure achievement in primary (ISCED 1) and secondary education (ISCED 2, also known as Key Stage 3) in the National Curriculum. The purpose of education is to ensure fundamental freedoms, respect for human rights and personality development. Families have the right to choose their children's education. Children with learning disabilities can receive education separately or in an inclusive school (Gorard, 2012; Dimitriadis & al., 2021).

Education programs implemented for gifted students in England are generally called "Gifted and Talented Education" (GATE) and aim to maximize the potential of students. These programs use various methods and resources to develop the abilities of gifted students in academic, artistic, sports or other fields (Thomas, 2024). These programs are usually implemented at the school or regional level. The programs provide students with

opportunities such as expanded course content, advanced courses, participation in artistic and cultural events, mentoring programs and special projects, as well as providing training for teachers to better serve specially talented students (Alcorn & al., 2019). In the UK, there are some standards and policies regarding identifying gifted students and providing access to these programmes. Students are generally identified and accepted into programs based on criteria such as their academic success, creativity, leadership abilities or outstanding abilities in a particular field. The aim of these programs is to provide an education appropriate to the needs of gifted students and to help them realize their full potential (Reis & McCoach, 2002). In England, official policy guidelines define gifted students as those who have the capacity to progress academically in one or more subjects, and gifted students as those who have the ability to progress in activities such as games and sports, and practical skills such as leadership and artistic performance (Daniels & al., 2019). However, the policy requirement to use a percentage-based identification strategy requiring schools to place 5 to 10% of their students on the gifted student register appears to have been taken as motivation to use test-based, quantitative measures. In conclusion, and in relation to our framework, the UK's education system appears to be more aligned with the concept that giftedness includes both academic and non-academic excellence, but due to poor policy design, gifted and talented programs do not appear to be specialized in the field of social studies and cannot be considered to be successful. Programs are generally created within the scope of all courses or focus on numerical courses and are thought to support only academic success (Lambert, 2015).

Comparison Between Two Countries Regarding Social Studies Education for Students with Gifted

Under this heading, comparisons of both programs were made in terms of goals, content and approach.

Comparison of Social Studies Education in Terms of Content and Approach

The concept of social studies was first discussed in the United States by the National Education Council, which met in 1892. In this council, a social studies course was organized to create the understanding of national society. The curriculum of the course is; It was created from history, geography and civics courses and the content was structured according to the needs of the society (Dönmez, 2003: 31-32). Social studies over time; It has begun to be taught as a course at different grade levels for different reasons, not only in the United States but also in countries such as Canada, Finland, Denmark, Argentina, Turkey, New Zealand and Ireland (Yazıcı, 2009). Although today's educational needs are emphasized in the current social studies program in Türkiye, it is accepted that the needs of individuals change according to modern technological developments and perceived change, and the roles expected from individuals change with the changing needs. Nowadays, those are people who produce knowledge are determined, entrepreneurial, empathetic, have communication skills, have the ability to influence society and culture, etc. It is desired to raise people with these qualities. For this reason, the social studies curriculum is designed with a simple structure that takes into account differences and aims to provide skills and values rather than providing information to raise these competent people (Koshy & al., 2012). Spiral programs prepared for this purpose are current, valid and relevant to real life. Social studies

curriculum can offer developed opportunities that allow students to explore and utilize their special interests. Social studies course; It offers the opportunity to work on projects and joint projects such as discussion, reading and writing. By doing this, higher order thinking skills can also be benefited from. For example, alternative solutions can be produced to real problems; Activities that develop problem solving, critical and creative thinking can be created. In addition, it is possible to develop these programs to enable gifted students to better control their metacognitive functions (Sayler, 2021). In our country, gifted students have positive attitudes towards social studies courses. Students' interests, abilities, learning speeds and styles, and expectations from school can be very different, and the social studies course is very suitable both in terms of program and content to eliminate the learning difficulties of gifted students. Educational resources for the gifted within specially developed programs greatly encourage the integration of students into both educational life and society (Doğrukök, 2022). Skills learned in the social studies curriculum (2018); research, environmental literacy, perception of change and continuity, digital literacy, critical thinking, empathy, financial literacy, entrepreneurship, observation, map skills, legal literacy, communication, collaboration, recognizing stereotypes and prejudices, using evidence, decision making, local analysis, mass media, situational awareness, self-control, political literacy, problem solving, social participation, drawing and interpreting tables, graphs and charts, using Turkish correctly, beautifully and effectively, innovative thinking, perceiving time can be sorted chronologically. Success when implementing the social studies curriculum; It should not be forgotten that it should be combined with research skills such as critical thinking, problem solving, decision making, using evidence and using various discussion techniques on current and controversial issues (Ateş & Oruç, 2021). The skills included in the social studies curriculum are designed taking into account students with normal intelligence and development. This sequence of development is not the same for gifted individuals in many areas as for their peers. Especially gifted students who show higher mental performance than their peers get bored easily in class. On the other hand, social studies course offers excellent opportunities for students who are more interested in understanding society and solving society's problems than their peers. Particularly, the fact that it includes interdisciplinary relations, real-world problems, historical, geographical, cultural and geopolitical issues increases students' interest in the social studies course.

In England, the issue is open to debate since academic research on social studies education for gifted students is limited. Special education programs for gifted individuals have evolved over the years, focusing specifically on providing social studies instruction designed to meet the needs of these students (Bulgren & al., 2013). Historically, the concept of special education for gifted students in England dates back to the early 20th century, when educators began to understand the importance of providing special education to students with exceptional abilities. Over time, a variety of programs and initiatives, including social studies education, have been developed to meet the specific needs of these students. This focus on social studies is crucial for gifted students as it helps them develop critical thinking skills, deepen their understanding of complex social issues, and foster a sense of civic responsibility (McGinnis & Stefanich, 2013) Important people in the field of social studies education for gifted students in England have played an important role in shaping the educational

environment for talented individuals. These individuals, including educators, policy makers, and researchers, have made active efforts to promote the importance of special education for gifted students and advocate for the integration of social studies into curricula (Satterley, 2015). Their efforts have helped raise awareness of the unique needs of gifted students and highlight the benefits of providing them with a challenging and enriching educational experience. The impact of social studies education for gifted students in England is huge; because this not only benefits students but also contributes to the overall education system (Al-Shammari & Mintz, 2022). By offering specialized programs for talented individuals, schools create a more inclusive and diverse learning environment that recognizes and develops the potential of all students. Additionally, social studies education for gifted students helps develop creativity, leadership skills, and a deeper appreciation for the world around them and has far-reaching effects on society as a whole. Many influential people have made significant contributions to the field of social studies education for gifted students in England (Taboada Barber ve al., 2015). One of these people is Dr. Howard Gardner, a well-known psychologist known for his theory of multiple intelligences. Gardner's work revolutionized the way educators viewed intelligence and paved the way for more personalized and holistic approaches to educating gifted students (White, 2005). Other influential people in this field include Dr. Dr., a leading expert on gifted education. Frances Karnes and Sir Ken Robinson, one of the leading advocates of creativity in education (Karnes & Bean, 2021). From various perspectives, social studies education for gifted students in England is seen as both a valuable opportunity and a challenge. On the one hand, providing specialized education to talented individuals allows them to reach their full potential and make meaningful contributions to society. On the other hand, there are concerns about elitism, equity, and access to resources for all students, regardless of ability. On the one hand, providing specialized education to talented individuals allows them to reach their full potential and make meaningful contributions to society. On the other hand, there are concerns about elitism, equity, and access to resources for all students, regardless of ability. It is important to strike a balance between meeting the needs of gifted students and ensuring that all students have equal opportunities to succeed (Bulgren & al., 2013).

Comparison of Social Studies Education in Terms of Goals

The main purpose of education is to raise people who have intellectual potential and can think in versatile ways. Education is central to the individual because education is the most important part of a strong society. Teaching social sciences to individuals is very important for the future of societies. Because these individuals are very likely to become the innovators and leaders of the future. Moreover, it is possible that these students will form the intellectual mass that will move society forward. Therefore, the education of gifted students is very important for the future of societies. It is an indisputable fact that the social studies course, which has a very important place in the perception of the world, is also very important in terms of understanding the society and culture we live in and creating a sense of belonging to society. It is thought that the points that need to be improved in order to make the social studies course more attractive for gifted students in our country are as follows;

- Teachers should be supported to prepare activities for gifted. Teachers need to be able to make changes not only in the lessons but also in the content and process.
- Course topics should address real problems and current events. Current news and developments in other parts of the world need to be addressed by establishing connections between the past, present and future. Concepts should be expanded and students should be guided to understand the difference between truth and propaganda.
- Students should have the opportunity to work independently on very interesting research topics. It is very important for students to be able to produce projects. Applications that encourage entrepreneurship, working alone, creativity and curiosity can attract people's attention. These studies should not be given as an additional burden to students, and care should be taken to ensure that students do not feel like they are being punished.
- It should be instilled that contradictions should not be feared in class thought and discussions. It is important to be curious to develop critical thinking in discussion or research. Perceived contradictions and questions increase students' interest in the course. It is important to be objective in these discussions and not between students or ideas.
- A meaningful, planned and comprehensive preparation should be made for the concepts and topics related to the subject being studied.
- The functioning of the social studies curriculum must be continued by taking individual differences into account. Individual differences are felt more in classes with gifted students. In this case, differentiated education is the method that best meets this need. Thanks to differentiation, class time can be used most effectively for the learning of all students in the class.

Looking ahead, social studies education for gifted students in England is likely to continue to evolve to meet the changing needs of students and society. As technology advances and the world becomes increasingly interconnected, educators will need to adapt their approaches to ensure that gifted students are prepared to tackle complex global challenges (Satterley, 2015). As we continue to strive for excellence in education, it is critical to recognize the unique needs of gifted students and provide them with the support and resources they need to thrive. To summarize, the 'gifted and talented' policy, designed to target the underachievement of bright students in inner-city areas in England, has since been expanded to a program covering the entire 4-19 age range (Brady ve Koshy, 2014). Teachers are expected to identify a gifted population consisting of 5-10% of the gifted students in their school and to deliver a distinct and noticeably different teaching and learning program to meet the needs of the selected group of children. Schools are expected to prepare policies that outline how systems are designed to operate and how goals will be set for these students in order to improve the quality of education provided to these children (Lowe, 2018). Schools are expected to use 'direct teaching' models that are effective in teaching the gifted. These models have a structure that includes questioning, inductive learning and teaching through analogy. Additionally, these models require students to collaborate and learn together and help them create new knowledge, understand concepts and incorporate 'constructivism and problem solving' (Eyre, 2009) The requirement for schools to identify a certain percentage

of their children as 'gifted' and make appropriate accommodations for them remains at the heart of the policy initiative. Support for teachers is organized through local education authorities and through the appointment of lead teachers within each school or cluster of schools (Tomlinson, 2008) Just like in Turkiye, the National Strategy team, which is responsible for training teachers and providing support with professional development materials in England, needs to do more work. However, the capable policy coordination team within the government department no longer exists. Recently, the government's select committee held discussions with key players in the field of gifted education and raised concerns. Experts have described the national gifted program as inconsistent and noted that 'the overall impact on provision in classrooms has been uneven' (Dimitriadis and Georgeson, 2018). When we look at all these studies on historical thinking skills in both England and Turkey, it becomes clear that there is a fundamental difference between them. In the research conducted in England, it was first aimed to understand the development of students' historical thinking, and after this aim was thought to be achieved, research was started to support the use of historical materials in classes. Research in the UK has first sought to understand how students' historical thinking develops, and then, once this has been achieved, parallel research has been undertaken to support the use of historical evidence in the classroom. Unlike the first phase of western study, there is a direct transition to classroom practices in Turkiye. In other words, Turkish research has focused on classroom activities that use the western theoretical framework.

CONCLUSION and DISCUSSION

Comparing social studies education for gifted students in Turkey and England is important to understand the education systems and approaches of both countries. In both countries, educational programs for gifted students generally differ from the general education system. This comparative evaluation considers how social studies education is structured and effective for gifted students in both countries. In Turkiye, social studies education for gifted students generally consists of in-school and out-of-school supports. In-school supports include private classes or groups, extra lessons, project-based learning, and individual study plans. Out-of-school supports are primarily the implementation of enriched education for students at the Science and Art Center. It also includes services such as psychological counseling, guidance and family support to meet the social and emotional needs of students. In England, social studies education for gifted students generally adopts a more customized approach. These students are offered programs specifically designed according to their interests and abilities. These programs often offer more challenging and advanced content, helping students develop to their fullest potential. In both countries, when providing social studies education to gifted students, the students' unique needs and potential are taken into account. However, in England, students are offered a more specialized education, while in Turkiye, a more general and standard approach is adopted. These differences reflect the differences in the education systems of both countries and their approaches to gifted students.

SUGGESTIONS

Regarding the social studies teaching given to gifted students in our country; Models such as multiple intelligence and collaborative learning should be used in social studies courses, our own teaching models should be created by evaluating different models applied abroad, and different centers should be established so that gifted students can make use of their out-of-school time.

ETHICAL TEXT

This study was created in accordance with journal writing principles, publishing principles, research and publication ethics rules, and journal ethical standards. In case of any violation that may occur in the article, the responsibility will belong to the authors. This study does not require ethics committee approval.

Author(s) Contribution Rate: In this study, the contribution rate of the first author is 60% and the contribution rate of the second author is 40%.

REFERENCES

- Alcorn, A. M., Ainger, E., Charisi, V., Mantinioti, S., Petrović, S., Schadenberg, B. R., ... & Pellicano, E. (2019). Educators' views on using humanoid robots with autistic learners in special education settings in England. *Frontiers in Robotics and AI*, 6, 107.
<https://doi.org/10.3389/frobt.2019.00107>
- Al-Shammari, Z., & Mintz, J. (2022). Special education teachers' understanding and use of evidence-informed practice in the inclusion of children with SEN in Kuwait: lessons for teacher education. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 22(2), 105-115.
<https://doi.org/10.1111/1471-3802.12548>
- Ateş, H., & Oruç, Ş. (2021). An enriched program proposal in teaching social studies for gifted children. *Journal of Social Sciences And Education*, 4(1), 208-245.
<https://doi.org/10.53047/josse.927835>
- Bedur, S., Bilgiç, N., & Taşlıdere, E. (2015). Özel (üstün) yetenekli öğrencilere sunulan destek eğitim hizmetlerinin değerlendirilmesi. *HAYEF Journal of Education*, 12(1), 159-175.
- Boyras, H., Güçlü, M., & İnan, S. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli lise öğrencilerinin öz düzenleme kapasitelerinin incelenmesi. *Erciyes Akademi*, 35(2), 460-472.
<https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.929766>
- Brady, M., & Koshy, V. (2014). Reflections on the implementation of the Gifted and Talented policy in England, 1999–2011. *Gifted Education International*, 30(3), 254-262.
<https://doi.org/10.1177/0261429413486862>
- Bulgren, J. A., Sampson Graner, P., & Deshler, D. D. (2013). Literacy challenges and opportunities for students with learning disabilities in social studies and history. *Learning Disabilities Research & Practice*, 28(1), 17-27.

- <https://doi.org/10.1111/ldrp.12003>
- Çitil, M. (2018). Türkiye’de Üstün yeteneklilerin Eğitimi Politikalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(1), 143-172.
- Daniels, H., Thompson, I., & Tawell, A. (2019). After Warnock: The effects of perverse incentives in policies in England for students with special educational needs. In *Frontiers in education* (Vol. 4, p. 36). Frontiers Media SA.
<https://doi.org/10.3389/feduc.2019.00036>
- de Wet, C. F. (2021). Global Perspectives on Gifted Education. In *Special Populations in Gifted Education* (pp. 333-351).
- Demirci, C., & Çelik, S. (2023). The Effect of Technology-Enriched Foreign Language Teaching on Special Talented Individuals' English Attitude. *Osmangazi Journal of Educational Research*, 10, 45-70.
<https://doi.org/10.59409/ojer.1359998>
- Dimitriadis, C., & Georgeson, J. (2018). Provision for mathematically able children in primary schools: a review of practice five years after England dropped the gifted and talented initiative. *Educational Review*, 70(3), 358-380.
<https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1330252>
- Dimitriadis, C., Georgeson, J., Paliokosta, P., & Van Herwegen, J. (2021). Twice-exceptional students of mathematics in England: What do the teachers know?. *Roeper Review*, 43(2), 99-111.
<https://doi.org/10.1080/02783193.2021.1881851>
- Doğrukök, B. (2022). *Sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanan farklılaştırma eğitiminin öğretmenlerin ve özel yetenekli öğrencilerin becerileri üzerine etkilerinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Necmettin Erbakan University).
<https://doi.org/10.37669/milliegitim.1309145>
- Dönmez, C. (2003). “Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler”, *Konu alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*, (Editör: Cemalettin Şahin), Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Eyre, D. (2009). The English model of gifted education. *International handbook on giftedness*, 1045-1059.
https://doi.org/10.1007/978-1-4020-6162-2_53
- Gorard, S. (2012). Who is eligible for free school meals? Characterising free school meals as a measure of disadvantage in England. *British Educational Research Journal*, 38(6), 1003-1017.
<https://doi.org/10.1080/01411926.2011.608118>
- Ilik, S. S. (2019). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde görev yapan öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlamaya uygulamaya ve izlemeye yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 485-495.
<https://doi.org/10.24106/kefdergi.2569>
- Jobling*, A., & Moni, K. B. (2004). ‘I never imagined I’d have to teach these children’: providing authentic learning experiences for secondary pre-service teachers in teaching students with special needs. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 32(1), 5-22.
-

- <https://doi.org/10.1080/1359866042000206026>
- Karip, E., & Köksal, K. (1996). Etkili eğitim sistemlerinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 6(6), 245.
- Karnes, F. A., & Bean, S. M. (Eds.). (2021). *Methods and materials for teaching the gifted*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781003236610>
- Kaya, N. (2013). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ve BİLSEM'ler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 115-122.
- Keslair, F., Maurin, E., & McNally, S. (2012). Every child matters? An evaluation of "Special Educational Needs" programmes in England. *Economics of Education Review*, 31(6), 932-948.
<https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2012.06.005>
- Koshy, V., Pinheiro-Torres, C., & Portman-Smith, C. (2012). The landscape of gifted and talented education in England and Wales: how are teachers implementing policy?. *Research Papers in Education*, 27(2), 167-186.
<https://doi.org/10.1080/02671522.2010.509514>
- Lambert, M. (2015). Golden Age or Harmful Obsession? Policy and Practice of Gifted and Talented Education in England 1997-2008. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 3(2), 51-64.
<https://doi.org/10.17478/JEGYS.2015214278>
- Lowe, H. (2018). The Education of Highly Able Children in England: Challenges and Achievements. *The SAGE Handbook of Gifted and Talented Education*, 409.
<https://doi.org/10.1080/02783193.2019.1553100>
- McGinnis, J. R., & Stefanich, G. P. (2013). Special needs and talents in science learning. *Handbook of research on science education*, 287-317.
- Nar, B. (2017). *Üstün/özel yetenekli öğrencilere yönelik destek eğitim odası uygulaması: Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ve görüşleri* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Özer, M. (2021). Türkiye'de özel yeteneklilere yetenek geliştirme desteğinde bilim ve sanat merkezleri: Mevcut durum ve iyileştirme alanları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(33), 727-749.
<https://doi.org/10.26466/opus.810856>
- Polat, M., & Polat, İ. (2021). Özel yetenekli öğrenciler için hazırlanmış destek eğitim programının değerlendirilmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 103-123.
- Reis, S. M., & McCoach, D. B. (2002). Underachievement in gifted and talented students with special needs. *Exceptionality*, 10(2), 113-125.
https://doi.org/10.1207/S15327035EX1002_5
- Rimm, S. B., Siegle, D., & Davis, G. A. (2018). *Education of the gifted and talented* (pp. 233-236). Boston, MA: Pearson.
- Robinson, K., & Aronica, L. (2016). *Creative schools: The grassroots revolution that's transforming education*. Penguin books.

- Satterley, D. (2015). Special education coordinator: Learning lessons from all our students. *Gifted Child Today*, 38(4), 237-238.
<https://doi.org/10.1177/1076217515597284>
- Sayler, M. F. (2021). Special schools for the gifted and talented. In *The handbook of secondary gifted education* (pp. 443-463). Routledge.
- Taboada Barber, A., Buehl, M. M., Kidd, J. K., Sturtevant, E. G., Richey Nuland, L., & Beck, J. (2015). Reading engagement in social studies: Exploring the role of a social studies literacy intervention on reading comprehension, reading self-efficacy, and engagement in middle school students with different language backgrounds. *Reading Psychology*, 36(1), 31-85.
<https://doi.org/10.1080/02702711.2013.815140>
- Thomas, M. O. (2024). *Perceptions of the actions, initiatives, policies and successes, or otherwise, of the post 1997 UK Government for the education of gifted and talented children, as outlined in its Excellence in Cities proposals* (Doctoral dissertation, University of Lincoln).
- Tomlinson, S. (2008). Gifted, talented and high ability: selection for education in a one-dimensional world. *Oxford Review of Education*, 34(1), 59-74.
<https://doi.org/10.1080/03054980701542096>
- Ünal, F., & Er, H. (2015). Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(1), 165-182.
- White, J. (2005). *Howard Gardner: The myth of multiple intelligences*. Institute of Education, University of London.
- Yazıcı, K. (2009). "Yeni Zelanda Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Bu Programın Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Öğretim Programı İle Karşılaştırılması." *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınları.

TÜRKİYE'DE VE İNGİLTERE'DE ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN UYGULANAN SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Öz

Makalenin Özel yetenekli öğrenciler genellikle benzersiz ve zorlu öğrenciler olarak değerlendirilmektedirler. Zira özel yetenekli öğrenciler doğaları gereği meraklı, yaratıcı, çok dikkatli ve ekstra duyarlı bir yapıya sahiptirler. Özel yeteneklilik, bazı alanlarda doğal bir yeteneğe sahip olmak olarak kavramsallaştırılırken, yetenekli olmak genellikle bu yetenekleri geliştirmenin bir ürünü olarak tanımlanmaktadır. Özel yetenekli öğrenciler, nerede yaşarlarsa yaşasınlar herhangi bir toplulukta kendi nesillerinin gelecekteki potansiyel liderleri ve mevcut grubun en zeki ve en parlak olanlarıdır. Bunun ışığında, özel yetenekli öğrencilerin entelektüel, yaratıcı, sanatsal veya liderlik, kapasite veya belirli akademik alanlarda yüksek performans gösteren bireyler olmaları nedeniyle sahip oldukları yetenekleri tam olarak geliştirmek için özel akademik hizmetlere veya normalde okul tarafından sağlanmayan faaliyetlere ihtiyaç duymaktadırlar. Sosyal bilgiler dersi, yaşama dair tüm unsurların birlikte ele alınabildiği ve kişiye tarihi bilgilerin aktarımının yanı sıra sosyal yetilerin aktarıldığı en önemli derslerden birisidir. Dünyada hem sosyal bilgiler derslerinde hem de özel yetenekli öğrencilere uygulanan eğitim programlarında farklılıkların olduğu bilinmektedir. Bu makalede ülkemizde ve İngiltere'de sosyal bilgiler dersi kapsamında özel yetenekli öğrencilere uygulanan eğitim programlarının karşılaştırılması sağlanmıştır. Bu değerlendirme yapılırken ülkelerin eğitim programları incelenmiş ve yazılı materyaller üzerinden doküman analizi yapılmıştır. Türkiye'de üstün yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimi genel olarak okul içi ve okul dışı desteklerden oluşmaktadır. Ancak İngiltere'de öğrencilere daha uzmanlaşmış bir eğitim sunulurken, Türkiye'de daha genel ve standart bir yaklaşım benimseniyor. Bu farklılıklar her iki ülkenin eğitim sistemlerindeki ve üstün yetenekli öğrencilere yaklaşımlarındaki farklılıkları yansıtmaktadır.

Anahtar kelimeler: İngiltere'de eğitim, özel yetenekli öğrenciler, sosyal bilgiler eğitimi, Türkiye'de eğitim.

GİRİŞ

Özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitimin temel ilkesi, programların niteliksel olarak genel eğitimden farklı öğrenme deneyimleri sunmayı amaçlamasıdır. Niteliksel farklılığın tanımı göreceli olsa da genel görüş, niteliksel farklılıkların özel yetenekli öğrencilerin özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre farklılaştırılması gerektiği yönündedir. Bu özelliklere bağlı olarak gelişim, öğrenme, düşünme, motivasyon, ilgi gibi bireysel özelliklerde niteliksel ve niceliksel farklılıklar ortaya çıkabilmektedir (Bedur ve ark., 2015; Çitil, 2018). Farklılaştırılmış müfredat, genel müfredatta bulunmayan ve özel yetenekli öğrencilerin öğrenme stillerine özel olarak uygun olan ileri düzeydeki bilişsel ve duyuşsal kavramları, konuları, süreçleri ve stratejileri içermektedir.

Özel yetenekli öğrencilere yönelik müfredat niteliksel olarak genel müfredattan farklıdır ve bu, programın içerik, süreç ve ürün boyutları aracılığıyla yapılabilmektedir. Özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programlarının geliştirilmesinde bu üç temel boyut kullanılmış ve bu boyutlar aşağıda ele alınan ilkeleri çerçevesinde birbirinden ayrılmıştır. Ayrıca yeni programlar da bu ilkelere göre farklı ülkelerde farklı şekilde değerlendirilmektedir (Özer, 2021).

Türkiye'de sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim sistemi son yıllarda önemli değişikliklere uğramıştır. Özel eğitim programları, sosyal bilgiler gibi belirli alanlarda olağanüstü yetenek veya ilgi gösteren öğrencilere ileri öğrenme fırsatları sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu programlar zenginleştirilmiş müfredat, bireyselleştirilmiş eğitim ve bağımsız araştırma ve projeler için fırsatlar sunmaktadır (Ünal ve Er, 2015). Türkiye'de özel eğitim alanındaki en önemli isimlerden biri, çağdaş ve gelişmiş bir ulus inşa etmede eğitimin önemini vurgulayan Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'tür. Atatürk, eğitimin tüm vatandaşlar için erişilebilir olması gerektiğine ve her bireyin yeteneklerini en üst düzeyde geliştirme fırsatına sahip olması gerektiğine inanmıştır. O'nun vizyonu, sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik programlar da dahil olmak üzere Türkiye'deki eğitim üzerinde kalıcı bir etki yaratmıştır. İngiltere'de ise sosyal bilgiler alanında yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programlarında da önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. İngiltere hükümeti, sosyal bilgiler de dahil olmak üzere çeşitli akademik disiplinlerdeki özel yetenekli öğrencileri desteklemek ve yetiştirmek için girişimler uygulamaya koymuştur. Bu programlar, belirli çalışma alanlarında potansiyel gösteren öğrencilere zorlayıcı ve teşvik edici öğrenme deneyimleri sağlamayı amaçlamaktadır (Rimm ve ark., 2018). İngiltere'de özel eğitim alanında etkili isimlerden biri, yaratıcılık ve eğitim konusunda uluslararası alanda tanınmış bir uzman olan Sir Ken Robinson'dur. Robinson, Özel yetenekliler de dahil olmak üzere tüm öğrencilerin yeteneklerini ve ilgi alanlarını daha iyi desteklemek ve geliştirmek için eğitim sistemlerini yeniden tasarlamının sesli bir savunucusu olmuştur. Çalışmaları, eğitimciler ve politika yapıcılara, eğitime yönelik geleneksel yaklaşımları yeniden düşünmeleri ve daha kapsayıcı ve kişiselleştirilmiş öğrenme ortamları yaratmaları konusunda ilham olmuştur (Robinson ve Aronica, 2016).

Türkiye ve İngiltere'de sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilerin eğitimi ilgi gösterilmesi gereken bir konu olup yıllar içerisinde çeşitli gelişmelere sahne olmuştur. Türkiye ve İngiltere'deki sosyal bilgiler alanındaki özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim uygulamalarını karşılaştırarak, her sistemin güçlü ve zayıf yönlerine,

ayrıca potansiyel iyileştirme ve gelecekteki gelişim alanlarına ilişkin değerli bilgilerin edinilebileceği düşünülmektedir. Türkiye ve İngiltere'deki sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim sistemlerini karşılaştırırken dikkate alınması gereken hem olumlu hem de olumsuz yönler vardır. Olumlu taraf, her iki ülke de özel yetenekli öğrencilere zenginleştirilmiş öğrenme fırsatları sağlamak ve bu öğrencilerin benzersiz ihtiyaçlarını ve yeteneklerini tanımak için çaba harcamalarının yanı sıra özel eğitim programlarına adil erişimin sağlanması, öğretmenlere yeterli kaynak ve desteğin sağlanması ve yetenekli öğrencilerin belirlenmesi ve seçilmesinde olası önyargıların ele alınması gibi zorluklar ve iyileştirilmesi gereken alanlardır. Gelecek değerlendirildiğinde sosyal bilgiler alanında yetenekli öğrenciler için özel eğitim alanında gelişme ve iş birliği fırsatları bulunmaktadır. Türkiye ve İngiltere, en iyi uygulamaları, araştırmaları ve kaynakları paylaşarak özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim çıktılarını geliştirmek ve sosyal bilgiler eğitiminde mükemmelliği teşvik etmek için birlikte çalışabilmektedir. Sürekli yenilik ve iş birliği sayesinde her iki ülke de sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrenciler için daha kapsayıcı ve etkili eğitim fırsatları yaratabilir. Bu çalışmada da ülkemizde ve İngiltere'de sosyal bilgiler dersi kapsamında özel yetenekli öğrencilere uygulanan eğitim programlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır ve bu amaç doğrultusunda detaylı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir.

YÖNTEM

Araştırma soruları

1. Özel Yetenekli Öğrencilerde Sosyal Bilgiler Eğitiminde hedefler arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
2. Özel Yetenekli Öğrencilerde Sosyal Bilgiler Eğitiminde içerik ve yaklaşımlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

Araştırmanın Deseni

Bu çalışma nitel bir çalışma olup nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi; araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Doküman analizinin güçlü yönleri, kolay ulaşılamayacak özneler, tepkiselliğin olmaması, uzun süreli analiz, örneklem büyüklüğü, bireysellik ve özgünlük, görece düşük maliyet, nitelik olarak belirtilirken, zayıf yönleri; olası yanlılık, seçilmişlik, eksiklik, ulaşılabilirlik, örneklem yanlılığı, sınırlı sözel olmayan davranış, standart bir formatın olmaması, kodlama zorluğu şeklinde ifade edilmiştir.

Bu çalışmada doküman analizi doğrultusunda Türkiye'de ve İngiltere'de özel yetenekli öğrenciler için uygulanan sosyal bilgiler eğitiminin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesidir. Bu değerlendirme yapılırken ülkelerin eğitim programları incelenmiş ve yazılı materyaller üzerinden doküman analizi yapılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma Türkiye'de ve İngiltere'de özel yetenekli öğrenciler için uygulanan sosyal bilgiler eğitim programları ve kaynakçada verilen kaynaklar ile sınırlıdır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma da birincil kaynak olarak incelenen iki ülkenin eğitim bakanlıklarının sitelerinde yer alan güncel programlar kullanılmıştır. Birincil olarak kullanılan kaynakların yanında, resmi yerli ve yabancı literatür taramasında elde edilen kaynaklar, ulusal ve uluslararası kuruluşların yayınladığı raporlar, ilgili ülkelerin özel yetenekli öğrenciler için uygulanan sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili ulaşılabilen tüm kitap, tez, makale, bildiri ve web sitesi çalışmanın veri kaynakları olarak kullanılmıştır.

Veri Analizi

Çalışmada veri analizi için, ilk olarak analize konu olan veriden örneklem seçilmiştir. Dolayısıyla Özel Yetenekli Öğrencilerde Sosyal Bilgiler Eğitime İlişkin her iki programın hedefler, içerik, yaklaşım başlıkları örneklem olarak seçilmiştir. Daha sonra bu veriler incelenerek araştırmanın amacına uygun kategoriler geliştirilmiştir. Bu çalışmada eğitim programlarının hedefi, içeriği ve yaklaşımları temalar olarak oluşturulmuştur. Bu kategoriler belirlenirken literatürde yer alan karşılaştırma çalışmalarından yararlanılmıştır. Elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre düzenlenmiş ve yorumlanmıştır. Temaların oluşturulmasının ardından, araştırmanın amacına bağlı olarak analiz birimi saptanmıştır. Bu çalışmada analiz birimi olarak eğitim programında yer alan cümle ve paragraflar kullanılmıştır. Son olarak önceden belirlenen temalar çerçevesinde elde edilen veriler düzenlenmiş, tanımlanmış ve neden sonuç ilişkisine bağlı olarak yorumlanmış ve açıklanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

BULGULAR

Türkiye’de Özel Yetenekli Öğrenciler İçin Uygulanan Eğitim Programı

Türkiye’de özel yetenekli öğrenciler için uygulanan eğitim programları, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Bu anlamda Bilim ve Sanat Merkezleri, ülkemizde özel yetenekli öğrencilere proje tabanlı öğrenme modeli, zenginleştirilmiş program ve etkinlikler yoluyla farklı bir eğitim uygulamaktadır. Ayrıca okullarda uygulanan "Zekâ ve Akıl Oyunları Projesi" kapsamında, özel yetenekli öğrencilerin potansiyellerini geliştirmek, yaratıcılıklarını desteklemek ve akademik başarılarını artırmak amaçlanmaktadır (Nar, 2017). Türkiye’de özel yetenekli öğrencilerin tanımlanması ve bu programlara erişim sağlanması için genellikle öğretmen ve rehber öğretmenlerin gözlem ve değerlendirmeleri temel alınmaktadır. Programlar, öğrencilerin akademik başarıları, yaratıcılıkları, liderlik yetenekleri ve belirli bir alanda gösterdikleri üstün yetenekleri gibi kriterlere göre belirlenmektedir (Demirci ve Çelik, 2023). Özel yetenekli öğrenciler için düzenlenen projeler kapsamında, özel yetenekli öğrencilere yönelik özel ders programları, yarışmalar, seminerler, atölye çalışmaları ve projeler gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Bu etkinlikler, öğrencilerin farklı alanlardaki yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Türkiye’de özel yetenekli öğrenciler için uygulanan eğitim programları, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve yeteneklerine göre esneklik gösterebilmektedir. Bu programlar, öğrencilerin akademik ve sosyal becerilerini geliştirmelerine, kendilerini ifade etmelerine ve

potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir (Kaya, 2013). Türkiye, sosyal bilgiler alanı da dahil olmak üzere özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim sağlama konusunda uzun bir geçmişe sahiptir. Özel yetenekli öğrencilere yönelik, sosyal bilgiler de dahil olmak üzere çeşitli konulardaki yeteneklerini geliştirmek amacıyla özel eğitim programları uygulanmaktadır. Bu programlar özel yetenekli öğrencileri akademik açıdan zorlamayı ve onlara ilgi alanlarını keşfetme ve sosyal bilgiler alanındaki becerilerini geliştirme fırsatları sunmayı amaçlamaktadır (Özer, 2021). Türkiye'de sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programları yıllar içinde bu öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde gelişmiştir. Ülkemizdeki özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitimin tarihsel bağlamı, özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim fırsatlarının belirlenmesi ve sağlanmasına yönelik çalışmaların yapıldığı 20. yüzyılın başlarına kadar uzanmaktadır (Boyras ve ark., 2021). 1960'lı yıllarda sosyal bilgiler de dahil olmak üzere çeşitli konularda özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programları uygulanmaya başlanmıştır. Bu programlar, özel yetenekli öğrencilere meydan okumak ve onların tam potansiyellerine ulaşmalarına yardımcı olmak için zenginleştirilmiş ve hızlandırılmış müfredat sağlamaya odaklanmıştır. Ülkemizdeki özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim alanına katkıda bulunan en önemli isimlerden biri de özel yeteneklilerin eğitimi alanında yoğun çalışmalar yapmış önemli bir Türk eğitimci olan Emin Karip'tir. Karip, sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik, Türkiye'deki eğitim sistemini önemli ölçüde etkileyen yenilikçi öğretim yöntemleri ve müfredatı geliştirmiştir. Çalışmaları, özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçları ve onlara yetenek alanlarında başarılı olmaları için fırsatlar sunmanın önemi konusunda farkındalığın artmasına yardımcı olmuştur (Karip ve Köksal, 1996). Sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programlarının etkisi oldukça büyüktür. Bu programlar özel yetenekli öğrencilerin akademik olarak başarılı olmalarına, eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine ve sosyal bilgiler alanındaki ilgi alanlarını sürdürmelerine yardımcı olmuştur. Bu programlar, zenginleştirilmiş ve hızlandırılmış müfredat sağlayarak, özel yetenekli öğrencileri tam potansiyellerine ulaşmaya teşvik etmiş ve onları yüksek öğrenime ve sosyal bilgiler alanındaki gelecekteki kariyerlerine hazırlamıştır. Türkiye'de özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim alanına katkıda bulunan etkili kişiler arasında yetenekli öğrencilere yönelik etkili programlar geliştirmek ve uygulamak için çalışan eğitimciler, araştırmacılar ve politika yapıcılar da yer almaktadır. Bu kişiler, özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarının savunulmasında, özel yetenekli eğitiminde en iyi uygulamalara ilişkin araştırma yapılmasında ve sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik öğretim ve müfredat tasarımına yönelik yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesinde önemli bir rol oynamıştır (Polat ve Polat, 2021).

Sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programları, yetenekli öğrencilerin destekleyici ve zorlayıcı bir ortamda becerilerini geliştirmeleri ve başarılı olmaları için fırsatlar sağlamıştır. Ancak dikkate alınması gereken bazı olumsuz yönler de mevcuttur. Bazı eleştirmenler, Türkiye'deki özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programlarının her zaman tüm yetenekli öğrenciler için erişilebilir olmayabileceğini ve bunun da eğitim sisteminde eşitsizliklere yol açabileceğini öne sürmektedir (Ilik, 2019). Ayrıca sosyal bilgiler alanında özel yetenekli öğrencilerin tespit edilmesi, desteklenmesi ve ihtiyaçlarına uygun eğitim olanaklarının sağlanmasında da zorluklar yaşanabilmektedir. Bu bağlamda Türkiye'de sosyal bilgiler

alanında özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitim programlarının eğitim sistemi ve yetenekli öğrencilerin gelişimi üzerinde önemli etkileri olmuştur. Önemli şahsiyetlerin ve etkili bireylerin çabaları sayesinde bu programlar, özel yetenekli öğrencilere akademik olarak başarılı olma, eleştirel düşünme becerilerini geliştirme ve sosyal bilgiler alanındaki ilgi alanlarını sürdürme fırsatları sağlamıştır. Göz önünde bulundurulması gereken hem olumlu hem de olumsuz yönler olsa da bu öğrencilerin yeteneklerini desteklemeye ve geliştirmeye yönelik çabalar devam ettikçe, Türkiye'de özel yetenekli öğrencilere yönelik özel eğitimin geleceği umut verici görünmektedir.

İngiltere'de Özel Yetenekli Öğrenciler İçin Uygulanan Eğitim Programı

Birleşik Krallık'ta eğitim sistemi İngiltere, İskoçya, Kuzey İrlanda ve Galler'i kapsayan bir yapıya sahiptir ve bu nedenle eğitim programları karmaşık ve çeşitlidir. İngiltere'de eğitim programlarının çeşitlilik gösterdiği ve Millî Eğitim Bakanlığı bulunmadığından eğitimin denetiminin yerel yönetimlerin elinde olduğu bir eğitim sistemi bulunmaktadır. İngiltere'de okullar devlet okulları ve özel okullar olarak sınıflandırılmaktadır (Ateş ve Oruç, 2021). Zorunlu eğitimin süresi öğrencilerin yaş gruplarına göre 4 gruba ayrılmaktadır:

- 1. aşama: 5-7 yıl (İlkokul 1)
- 2. aşama: 7-11 yıl (İlkokul 2)
- 3. aşama: 11-14 yaş
- Anahtar Aşama: 14-16 yaş

CIA The World Factbook'a (2014) göre İngiltere'de okuma-yazma oranı %99'dur. Beklenen okul yaşı erkekler için 16, kadınlar için 17'dir. İngiltere'de finansal verimliliği artırmak için yüksek öğretim standartlarına ilişkin araştırmalar önemli mevzuat değişikliklerine yol açmıştır (Akt. de Wet, 2021). İngiltere'de zorunlu eğitim 11 yıl sürer ve haftada beş tam gün ders vardır. İngiltere'de yıllık eğitim süresi 190 gün, ders süresi ise 40 dakika olarak belirtilmektedir. Anayasanın 16. maddesinde ailelerin, çocuklarının zorunlu eğitime ilişkin yasaya uymaları gerektiği de vurgulanmaktadır. Eğitim en azından temel düzeyde ücretsizdir (Keslair ve ark., 2012). İngiltere'de bireylerin yaşam ve iş için ihtiyaç duydukları okuryazarlık, matematik, dil ve BİT becerilerine sahip olmayan yetişkinler için temel beceri yeterlilikleri mevcuttur. Bu dereceler dokuz seviyeli Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi (NQF) kapsamında üç farklı seviyede akredite edilmektedir. Bu seviyeler Giriş Seviyesi (Giriş Seviyesi 1, 2 ve 3'e ayrılmıştır), Birinci Seviye ve İkinci Seviyedir. Giriş alt seviyelerinin ulusal müfredat seviyeleriyle doğrudan bir bağlantısı yoktur. Ulusal Müfredattaki ilköğretim (ISCED 1) ve ortaöğretim (ISCED 2, Anahtar Aşama 3 olarak da bilinir) başarılarını ölçmek için kullanılan bir ölçektir. Eğitimin amacı temel özgürlükleri, insan haklarına saygıyı ve kişilik gelişimini sağlamaktır. Aileler çocuklarının eğitimini seçme hakkına sahiptir. Öğrenme güçlüğü olan çocuklar ayrı ayrı veya kapsayıcı bir okulda eğitim görebilmektedirler (Gorard, 2012; Dimitriadis ve ark., 2021).

İngiltere'de özel yetenekli öğrenciler için uygulanan eğitim programları, genellikle "Gifted and Talented Education" (GATE) olarak adlandırılır ve öğrencilerin potansiyellerini maksimize etmeyi hedefler. Bu programlar,

özel yetenekli öğrencilerin akademik, sanatsal, sportif veya diğer alanlardaki yeteneklerini geliştirmek için çeşitli yöntemler ve kaynaklar kullanılmaktadır (Thomas, 2024). Bu programlar genellikle okul bazında veya bölgesel düzeyde uygulanır. Programlar, öğrencilere genişletilmiş ders içeriği, ileri düzey dersler, sanatsal ve kültürel etkinliklere katılım, mentorluk programları ve özel projeler gibi fırsatlar sunmanın yanı sıra öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere daha iyi hizmet verebilmeleri için eğitim almalarını sağlamaktadırlar (Alcorn ve ark., 2019). İngiltere'de, özel yetenekli öğrencilerin tanımlanması ve bu programlara erişim sağlanması konusunda bazı standartlar ve politikalar bulunmaktadır. Öğrenciler genellikle akademik başarıları, yaratıcılıkları, liderlik yetenekleri veya belirli bir alanda gösterdikleri üstün yetenekleri gibi kriterlere göre tanımlanır ve programlara alınırlar. Bu programların amacı, özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun bir eğitim sağlamak ve potansiyellerini tam olarak gerçekleştirmelerine yardımcı olmaktır (Reis ve McCoach, 2002). İngiltere'de resmi politika yönergeleri, özel yetenekli öğrencileri bir veya daha fazla konuda akademik olarak ilerleme kapasitesine sahip olanlar ve yetenekli öğrencileri ise oyun ve spor gibi faaliyetler, liderlik ve sanatsal performans gibi pratik becerilerde ilerleme yeteneğine sahip olanlar olarak tanımlamaktadır (Daniels ve ark., 2019). Bununla birlikte, okulların öğrencilerinin %5 ila 10'unu özel yetenekli öğrenci kaydına yerleştirmesini talep eden yüzdeye dayalı bir tanımlama stratejisi kullanma politikası gerekliliği, teste dayalı, niceliksel ölçümleri kullanma motivasyonu olarak alınmış gibi görünmektedir. Sonuç olarak ve çerçevemizle bağlantılı olarak İngiltere'nin eğitim sistemi, üstün zekâlılığın hem akademik hem de akademik olmayan mükemmelliği içerdiği kavramıyla daha uyumlu görünse de zayıf politika tasarımı nedeniyle üstün zekâlı ve yetenekli programların sosyal bilgiler dersi alanında özelleşmediği görülmektedir ve yüksek başarıya sahip olduğu düşünülememektedir. Programlar genellikle tüm dersler kapsamında oluşturulmuş ya da sayısal derslere ağırlık verilmiştir ve yalnızca akademik başarıyı desteklediği düşünülmektedir (Lambert, 2015).

Özel Yetenekli Öğrencilerde Sosyal Bilgiler Eğitimine İlişkin İki Ülke Arası Karşılaştırma

Bu başlık altında, her iki programın hedefler, içerik ve yaklaşım gibi açılardan karşılaştırmaları yapılmıştır.

Sosyal Bilgiler Eğitiminin İçerik ve Yaklaşım Açısından Karşılaştırılması

Sosyal bilgiler kavramı ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde, 1892 yılında toplanan Millî Eğitim Konseyi tarafından ele alınmıştır. Bu konseyde milli toplum anlayışını oluşturmak üzere sosyal bilgiler dersi düzenlenmiştir. Dersin öğretim programı ise; tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi derslerinden oluşturulmuş ve toplumun gereksinimlerine göre içerik yapılandırılmıştır (Dönmez, 2003: 31-32). Zaman içerisinde sosyal bilgiler; sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde değil, Kanada, Finlandiya, Danimarka, Arjantin, Türkiye, Yeni Zelanda, İrlanda gibi ülkelerde de farklı gerekçelerle bir ders olarak farklı sınıf seviyelerinde okutulmaya başlanmıştır (Yazıcı, 2009).

Türkiye'de güncel sosyal bilgiler programında günümüzün eğitim ihtiyaçları vurgulansa da modern teknolojik gelişmelere ve algılanan değişime göre bireylerin ihtiyaçlarının da değiştiği, değişen ihtiyaçlarla birlikte bireylerden beklenen rollerin de değiştiği kabul edilmektedir. Artık bilgi üreten insanlar azimli, girişimci,

empatik, iletişim becerisine sahip, toplumu ve kültürü etkileme becerisine sahip vb. kişilerdir. Bu niteliklere sahip insanların yetiştirilmesi istenmektedir. Bu nedenle sosyal bilgiler öğretim programı, bu yetkin insanları yetiştirmek için bilgi vermekten ziyade, farklılıkları dikkate alan, beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlayan basit bir yapıyla tasarlanmıştır (Koshy ve ark., 2012). Bu amaçla hazırlanan spiral programlar güncel, geçerli ve gerçek hayatla ilgilidir. Sosyal bilgiler ders programları, öğrencilerin özel ilgi alanlarını keşfetmelerine ve kullanmalarına olanak tanıyan son derece gelişmiş fırsatlar sunabilmektedir. Sosyal bilgiler dersi; tartışma, okuma ve yazma gibi projeler ve ortak projeler üzerinde çalışma fırsatı sunmaktadır. Bunu yaparak üst düzey düşünme becerilerinden de yararlanılabilmektedir. Örneğin gerçek sorunlara alternatif çözümler üretilebilme; problem çözme, eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi geliştiren etkinlikler oluşturulabilmektedir. Ayrıca bu programlar özel yetenekli öğrencilerin üstbilişsel işlevlerini daha iyi kontrol etmeleri açısından geliştirilebilmesi mümkündür (Sayler, 2021).

Ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler derslerine karşı olumlu tutumları bulunmaktadır. Öğrencilerin ilgileri, yetenekleri, öğrenme hızları ve stilleri, okuldan beklentileri çok farklı olabilmektedir ve sosyal bilgiler dersi özel yetenekli öğrencilerin öğrenme zorluklarını ortadan kaldırmaya hem program hem de içerik olarak oldukça uygundur. Özel olarak geliştirilen programlar içerisinde özel yeteneklilere yönelik eğitim kaynakları, öğrencilerin hem eğitim hayatına hem de topluma entegrasyonunu büyük ölçüde teşvik etmektedir (Doğrukök, 2022). Sosyal bilgiler öğretim programında (2018) öğrenilen beceriler; araştırma, çevre okuryazarlığı, değişim ve süreklilik algısı, dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme, empati, finansal okuryazarlık, girişimcilik, gözlem, harita becerisi, hukuk okuryazarlığı, iletişim, iş birliği, kalıplaşmış yargıları ve önyargıları tanımak, kanıt kullanmak, karar verme, yerel analiz, kitle iletişim araçları, durumsal farkındalık, öz kontrol, siyasal okuryazarlık, problem çözme, toplumsal katılım, tablo, grafik ve çizelgeleri çizme ve yorumlama, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, yenilikçi düşünme, zamanı ve kronolojiyi algılama şeklinde sıralanabilmektedir. Sosyal bilgiler öğretim programı uygulanırken başarının; eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, kanıt kullanma ve güncel ve tartışmalı konularda çeşitli tartışma tekniklerini kullanarak araştırma becerileriyle birleştirilmesi gerektiği unutulmamalıdır (Ateş ve Oruç, 2021). Sosyal bilgiler müfredatında yer alan beceriler, normal zekâ ve gelişime sahip öğrenciler dikkate alınarak tasarlanmıştır. Bu gelişim sırası, birçok alanda özel yetenekli bireyler için akranlarıyla aynı değildir. Özellikle zihinsel olarak yaşlarına göre daha yüksek performans gösteren özel yetenekli öğrenciler derste çabuk sıkılmaktadırlar. Öte yandan sosyal bilgiler dersi, toplumu anlamaya ve toplumun sorunlarını çözmeye akranlarından daha fazla ilgi duyan öğrenciler için mükemmel fırsatlar sunmaktadır. Özellikle disiplinler arası ilişkileri, gerçek dünya sorunlarını, tarihi, coğrafi, kültürel ve jeopolitik konuları içermesi öğrencilerin sosyal bilgiler dersine olan ilgisini artırmaktadır.

İngiltere'de ise özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılan akademik araştırmalar sınırlı olduğu için konu tartışmaya açıktır. Yetenekli bireylere yönelik özel eğitim programları, özellikle bu öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanmış sosyal bilgiler eğitimi sağlamaya odaklanarak yıllar içinde gelişmiştir (Bulgren ve ar., 2013). Tarihsel olarak, İngiltere'de özel yetenekli öğrenciler için özel eğitim

kavramının kökeni, eğitimcilerin olağanüstü yeteneklere sahip öğrencilere özel eğitim sağlamanın önemini anlamaya başladıkları 20. yüzyılın başlarına kadar uzanmaktadır. Zamanla, bu öğrencilerin özel ihtiyaçlarını karşılamak için, sosyal bilgiler eğitimi de dahil olmak üzere çeşitli programlar ve girişimler geliştirilmiştir. Özel yetenekli öğrenciler için sosyal bilgilere bu şekilde odaklanmak, onların eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine, karmaşık toplumsal konulara ilişkin anlayışlarını derinleştirmelerine ve sivil sorumluluk duygusunu geliştirmelerine yardımcı olduğu için çok önemlidir (McGinnis ve Stefanich, 2013). İngiltere'de özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimi alanındaki önemli kişiler, yetenekli bireylere yönelik eğitim ortamının şekillendirilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Eğitimciler, politika yapıcılar ve araştırmacılar da dahil olmak üzere bu kişiler, özel yetenekli öğrenciler için özel eğitimin önemini desteklemek ve sosyal bilgilerin müfredatlarına entegre edilmesini savunmak için etkin bir çaba göstermişlerdir (Satterley, 2015). Çabaları, özel yetenekli öğrencilerin benzersiz ihtiyaçları konusunda farkındalığın artmasına ve onlara zorlayıcı ve zenginleştirici bir eğitim deneyimi sunmanın faydalarının vurgulanmasına yardımcı olmuştur. İngiltere'de özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitiminin etkisi çok büyüktür; çünkü bu sadece öğrencilere fayda sağlamakla kalmaz, aynı zamanda genel eğitim sistemine de katkıda bulunur (Al-Shammari ve Mintz, 2022). Yetenekli bireyler için özel programlar sunarak okullar, tüm öğrencilerin potansiyelini tanıyan ve geliştiren daha kapsayıcı ve çeşitli bir öğrenme ortamı yaratmaktadır. Ek olarak, özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimi, yaratıcılığın, liderlik becerilerinin ve etraflarındaki dünyaya karşı daha derin bir takdirin geliştirilmesine yardımcı olur ve bir bütün olarak toplum üzerinde geniş kapsamlı etkilere sahip olmaktadır. İngiltere'de özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimi alanına birçok etkili kişi önemli katkılarda bulunmuştur (Taboada Barber ve ark., 2015). Bu kişilerden biri, çoklu zekâ teorisiyle tanınan tanınmış bir psikolog olan Dr. Howard Gardner'dır. Gardner'ın çalışması, eğitimcilerin zekaya bakış açılarında devrim yarattı ve özel yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik daha kişiselleştirilmiş ve bütünsel yaklaşımların önünü açmıştır (White, 2005). Bu alandaki diğer etkili kişiler arasında Özel yeteneklilerin eğitimi konusunda önde gelen uzmanlardan Dr. Frances Karnes ve eğitimde yaratıcılığın önde gelen savunucularından Sir Ken Robinson bulunmaktadır (Karnes ve Bean, 2021). Çeşitli açılardan İngiltere'de özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimi hem değerli bir fırsat hem de bir zorluk olarak görülmektedir. Bir yandan yetenekli bireylere özel eğitim sağlamak, onların tam potansiyellerine ulaşmalarına ve topluma anlamlı katkılar yapmalarına olanak tanır. Öte yandan, yetenekleri ne olursa olsun, elitizm, eşitlik ve tüm öğrencilerin kaynaklara erişimi konusunda endişeler mevcuttur. Özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması ile tüm öğrencilerin başarılı olmak için eşit fırsatlara sahip olmasını sağlamak arasında bir denge kurmak önemlidir (Bulgren ve ark., 2013).

Sosyal Bilgiler Eğitiminin Hedefler Açısından Karşılaştırılması

Eğitimin temel amacı entelektüel potansiyele sahip, çok yönlü düşünebilen insanlar yetiştirmektir. Eğitim bireysel olarak merkezidir çünkü eğitim güçlü bir toplumun en önemli parçasıdır. Sosyal bilgilerin bireylere öğretilmesi toplumların geleceği açısından oldukça önemlidir. Çünkü bu bireylerin geleceğin yenilikçileri ve liderleri olma olasılıkları çok yüksektir. Üstelik bu öğrencilerin toplumu ileriye taşıyacak entelektüel kitleyi oluşturmaları da muhtemeldir. Bu nedenle özel yetenekli öğrencilerin eğitimi toplumların geleceği açısından

oldukça önemlidir. Dünya algısında çok önemli bir yere sahip olan sosyal bilgiler dersinin, içinde yaşadığımız toplumu ve kültürü anlamak, topluma aidiyet duygusu oluşturmak açısından da oldukça önemli olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Ülkemizde sosyal bilgiler dersinin özel yetenekli öğrenciler için daha çekici hale getirilmesi konusunda geliştirilmesi gereken noktaların aşağıdakiler olduğu düşünülmektedir;

- Öğretmenler özel yetenekli öğrencilere yönelik etkinlik hazırlayacak şekilde desteklenmelidir. Öğretmenlerin sadece derslerde değil, içerik ve süreçte de değişiklik yapabilmesi gerekmektedir.
- Ders konuları, gerçek sorunları ve güncel olayları ele almalıdır. Dünyanın diğer yerlerindeki güncel haber ve gelişmelerin geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağlantılar kurularak ele alınması gerekmektedir. Kavramlar genişletilmeli ve öğrencilere gerçek ile propaganda arasındaki farkı anlama konusunda rehberlik edilmelidir.
- Öğrenciler çok ilgi çekici araştırma konuları üzerinde bağımsız olarak çalışma fırsatına sahip olmalıdır. Öğrencilerin proje üretebilmesi çok önemlidir. Girişimciliği, yalnız çalışmayı, yaratıcılığı ve merakı teşvik eden uygulamalar insanların ilgisini çekebilmektedir. Bu çalışmalar öğrencilere ek yük olarak verilmemeli ve öğrencilerin kendilerini cezalandırılıyormuş gibi hissetmemeleri için özen gösterilmelidir.
- Sınıf düşüncesinde ve tartışmalarda çelişkilerden korkulmaması gerektiği aşılmalıdır. Tartışma veya araştırmada eleştirel düşünmeyi geliştirmek için meraklı olmak önemlidir. Algılanan çelişkiler ve sorular öğrencilerin derse olan ilgisini artırmaktadır. Bu tartışmalarda objektif olmak, öğrenciler veya fikirler arasında olmamak önemlidir.
- Çalışılan konu ile ilgili kavram ve konulara anlamlı, planlı ve kapsamlı bir şekilde hazırlık yapılmalıdır.
- Sosyal bilgiler öğretim programının işleyişinin bireysel farklılıklar dikkate alınarak sürdürülmesi gerekmektedir. Özel yetenekli öğrencilerin olduğu sınıflarda bireysel farklılıklar daha fazla hissedilmektedir. Bu durumda farklılaştırılmış eğitim bu ihtiyaca en iyi cevap veren yöntemdir. Farklılaştırma sayesinde ders zamanı sınıftaki tüm öğrencilerin öğrenmesi için en etkili şekilde kullanılabilir.

Geleceğe yönelik bir değerlendirme yapıldığında, İngiltere'deki özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin ve toplumun değişen ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde gelişmeye devam etmesi muhtemeldir. Teknoloji ilerledikçe ve dünya giderek daha fazla birbirine bağlı hale geldikçe, eğitimcilerin özel yetenekli öğrencilerin karmaşık küresel zorluklarla başa çıkmaya hazır olmalarını sağlamak için yaklaşımlarını uyarlamaları gerekecektir (Satterley, 2015). Okullar, politika yapımcılar ve topluluklar arasındaki işbirlikçi çabalar, İngiltere ve ötesinde yetenekli bireyler için eğitimin geleceğini şekillendirmede çok önemli olacaktır. Bu bağlamda İngiltere'de özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimi; öğrenciler, okullar ve bir bütün olarak toplum üzerinde önemli etkiye sahip olan eğitim sisteminin hayati bir yönüdür (Jobling ve Moni, 2004). Eğitimde mükemmellik için çabalama devam ederken, özel yetenekli öğrencilerin benzersiz ihtiyaçlarını tanımak ve onlara gelişmek için ihtiyaç duydukları destek ve kaynakları sağlamak çok önemlidir. Özetlemek gerekirse, İngiltere'deki şehir içi bölgelerdeki parlak öğrencilerin başarısızlığını hedeflemek için tasarlanan 'üstün zekalı ve yetenekli' politikası, o zamandan beri 4-19 yaş aralığının tamamını kapsayan bir programa genişletilmiştir (Brady ve Koshy, 2014). Öğretmenlerden, okullarındaki özel yetenekli öğrencilerin %5-10'undan

oluşan özel yetenekli bir nüfus belirlemeleri ve seçilen çocuk gruplarının ihtiyaçlarını karşılamak için farklı ve fark edilebilir derecede farklı bir öğretme ve öğrenme programı sunmaları beklenmektedir. Okulların, bu çocuklara verilen eğitimin kalitesini artırmak amacıyla sistemlerin nasıl işleyecek şekilde tasarlandığını ve bu öğrencilere yönelik hedeflerin nasıl belirleneceğini özetleyen politikalar hazırlaması beklenmektedir (Lowe, 2018). Okulların özel yeteneklilerin öğretiminde etkili olan 'doğrudan öğretim' modellerini kullanması beklenmektedir. Bu modeller sorgulamayı, tümevarımsal öğrenmeyi ve analogi yoluyla öğretmeyi içeren bir yapıdadır. Ek olarak, bu modeller öğrencilerin iş birliği yapmasını ve birlikte öğrenmesini gerektirir ve onların yeni bilgi oluşturmalarına, kavramları anlamalarına ve 'yapılandırıcılık ve problem çözme' dahil etmelerine yardımcı olur (Eyre, 2009). 2007 yılında, hükümetin Ulusal Stratejiler ekibine, özel yetenekli öğrenciler için uygun hazırlıkların yapılmasına yönelik etkili stratejiler geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla hem ilköğretim hem de ortaöğretim okullarındaki tüm öğretmenlere ulusal eğitim sağlama sorumluluğu verilmiştir. Özel yetenekli öğrencilere sunulanların etkililiğini değerlendirmek için bir araç sağlamak üzere tasarlanan 'Kurumsal Kalite Standartları' (IQS) adlı bir dizi kılavuz, İngiltere ve Galler'deki tüm okullara dağıtılmıştır. Okulların, çocuklarının belirli bir yüzdesini 'özel yetenekli' olarak belirleme ve onlara uygun düzenleme yapma gerekliliği, politika girişiminin merkezinde yer almaya devam etmektedir. Öğretmenlere yönelik destek, yerel eğitim yetkilileri aracılığıyla ve her okul içinde veya okullar kümesinde önde gelen öğretmenlerin atanması yoluyla organize edilmektedir (Tomlinson, 2008). Tıpkı Türkiye'de olduğu gibi İngiltere'de de öğretmen yetiştirmekten ve mesleki gelişim materyalleriyle destek sağlamaktan sorumlu olan Ulusal Strateji ekibinin daha fazla çalışma yapması gerekmektedir. Ancak hükümet departmanı içindeki yetenekli politika koordinasyon ekibi artık mevcut değildir. Son dönemde hükümetin seçme komitesi, özel yeteneklilerin eğitimi alanındaki kilit oyuncularla görüşmeler yapmış ve endişeleri dile getirmiştir. Uzmanlar ulusal özel yetenekliler programını tutarsız olarak tanımlamışlar ve 'hizmet konusunda genel olarak sınıflardaki etkinin düzensiz olduğunu' belirtmişlerdir (Dimitriadis ve Georgeson, 2018).

Hem İngiltere'de hem de Türkiye'de tarihsel düşünme becerisine ilişkin tüm bu çalışmalara bakıldığında aralarında temel bir fark olduğu ortaya çıkmaktadır. İngiltere'de yapılan araştırmada ilk olarak öğrencilerin tarihsel düşünme gelişiminin anlaşılması amaçlanmış, bu amaca ulaşıldığı düşünüldükten sonra tarihsel materyallerin sınıflarda kullanımını destekleyen araştırmalara da başlanmıştır. İngiltere'deki araştırmalar ilk olarak öğrencilerin tarihsel düşüncülerinin nasıl geliştiğini anlamaya çalışmıştır ve daha sonra bu başarıldığında tarihsel kanıtların sınıfta kullanımını destekleyen paralel araştırmalar yapılmıştır. Türkiye'de batılı çalışmanın ilk aşamasından farklı olarak sınıf uygulamalarına doğrudan geçiş görülmektedir. Başka bir deyişle, Türk araştırmaları batılı teorik çerçeveyi kullanan sınıf etkinliklerine odaklanmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye ve İngiltere'de özel yetenekli öğrenciler için uygulanan sosyal bilgiler eğitimi karşılaştırmak, her iki ülkenin eğitim sistemlerini ve yaklaşımlarını anlamak için önemlidir. Her iki ülkede de özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim programları, genellikle genel eğitim sisteminden farklılık göstermektedir. Bu karşılaştırmalı

değerlendirme, her iki ülkede de sosyal bilgiler eğitiminin özel yetenekli öğrenciler için nasıl yapılandırıldığını ve etkinliğini ele almaktadır.

Türkiye'de özel yetenekli öğrenciler için sosyal bilgiler eğitimi genellikle okul içi ve okul dışı desteklerden oluşmaktadır. Okul içi destekler arasında özel sınıflar veya gruplar, ilave dersler, proje tabanlı öğrenme ve bireysel çalışma planları yer almaktadır. Okul dışı destekler ise öncelikle Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrencilere zenginleştirilmiş eğitimin uygulanmasıdır. Ayrıca öğrencilerin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik psikolojik danışmanlık, rehberlik ve aile desteği gibi hizmetleri içermektedir. İngiltere'de ise özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitimi genellikle daha özelleştirilmiş bir yaklaşım benimsemektedir. Bu öğrencilere, ilgi ve yeteneklerine göre özel olarak tasarlanmış programlar sunulmaktadır. Bu programlar genellikle daha zorlayıcı ve ileri düzeyde içerik sunarak öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeyde geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Her iki ülkede de özel yetenekli öğrencilere sosyal bilgiler eğitimi verilirken, öğrencilerin benzersiz ihtiyaçları ve potansiyelleri göz önünde bulundurulmaktadır. Ancak İngiltere'de öğrencilere daha özelleştirilmiş bir eğitim sunulduğu görülmektedir, Türkiye'de ise daha genel ve standart bir yaklaşım benimsenmektedir. Bu farklılıklar, her iki ülkenin eğitim sistemlerinin ve özel yetenekli öğrencilere yaklaşımlarının farklılıklarını yansıtmaktadır.

ÖNERİLER

Ülkemizde özel yetenekli öğrencilere verilen sosyal bilgiler öğretimine ilişkin; sosyal bilgiler derslerinde çoklu zekâ, işbirlikçi öğrenme gibi modeller kullanılmalı, yurtdışında uygulanan farklı modeller değerlendirilerek kendi öğretim modellerimiz oluşturulmalı, özel yetenekli öğrencilerin okul dışı zamanlarının değerlendirebilmesi için farklı merkezler kurulmalıdır.

Etik Metni

Bu çalışma, dergi yazım prensiplerine, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik standartlarına uygun bir biçimde oluşturulmuştur. Makalede meydana gelebilecek herhangi bir ihlal durumunda sorumluluk yazarlara ait olacaktır. Bu çalışma etik kurul onayı gerektirmeyen bir çalışmadır.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %60, ikinci yazarın katkı oranı %40'tır.

KAYNAKÇA

- Alcorn, A. M., Ainger, E., Charisi, V., Mantinioti, S., Petrović, S., Schadenberg, B. R., ... & Pellicano, E. (2019). Educators' views on using humanoid robots with autistic learners in special education settings in England. *Frontiers in Robotics and AI*, 6, 107.
<https://doi.org/10.3389/frobt.2019.00107>
- Al-Shammari, Z., & Mintz, J. (2022). Special education teachers' understanding and use of evidence-informed practice in the inclusion of children with SEN in Kuwait: lessons for teacher education. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 22(2), 105-115.

- <https://doi.org/10.1111/1471-3802.12548>
- Ateş, H., & Oruç, Ş. (2021). An enriched program proposal in teaching social studies for gifted children. *Journal of Social Sciences And Education*, 4(1), 208-245.
- <https://doi.org/10.53047/josse.927835>
- Bedur, S., Bilgiç, N., & Taşlıdere, E. (2015). Özel (üstün) yetenekli öğrencilere sunulan destek eğitim hizmetlerinin değerlendirilmesi. *HAYEF Journal of Education*, 12(1), 159-175.
- Boyras, H., Güçlü, M., & İnan, S. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli lise öğrencilerinin öz düzenleme kapasitelerinin incelenmesi. *Erciyes Akademi*, 35(2), 460-472.
- <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.929766>
- Brady, M., & Koshy, V. (2014). Reflections on the implementation of the Gifted and Talented policy in England, 1999–2011. *Gifted Education International*, 30(3), 254-262.
- <https://doi.org/10.1177/0261429413486862>
- Bulgren, J. A., Sampson Graner, P., & Deshler, D. D. (2013). Literacy challenges and opportunities for students with learning disabilities in social studies and history. *Learning Disabilities Research & Practice*, 28(1), 17-27.
- <https://doi.org/10.1111/ldrp.12003>
- Çitil, M. (2018). Türkiye’de Üstün yeteneklilerin Eğitimi Politikalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(1), 143-172.
- Daniels, H., Thompson, I., & Tawell, A. (2019). After Warnock: The effects of perverse incentives in policies in England for students with special educational needs. In *Frontiers in education* (Vol. 4, p. 36). Frontiers Media SA.
- <https://doi.org/10.3389/educ.2019.00036>
- de Wet, C. F. (2021). Global Perspectives on Gifted Education. In *Special Populations in Gifted Education* (pp. 333-351).
- Demirci, C., & Çelik, S. (2023). The Effect of Technology-Enriched Foreign Language Teaching on Special Talented Individuals' English Attitude. *Osmangazi Journal of Educational Research*, 10, 45-70.
- <https://doi.org/10.59409/ojer.1359998>
- Dimitriadis, C., & Georgeson, J. (2018). Provision for mathematically able children in primary schools: a review of practice five years after England dropped the gifted and talented initiative. *Educational Review*, 70(3), 358-380.
- <https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1330252>
- Dimitriadis, C., Georgeson, J., Paliokosta, P., & Van Herwegen, J. (2021). Twice-exceptional students of mathematics in England: What do the teachers know?. *Roeper Review*, 43(2), 99-111.
- <https://doi.org/10.1080/02783193.2021.1881851>
- Doğrukök, B. (2022). *Sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanan farklılaştırma eğitiminin öğretmenlerin ve özel yetenekli öğrencilerin becerileri üzerine etkilerinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Necmettin Erbakan University).

- <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1309145>
- Dönmez, C. (2003). "Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler", *Konu alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*, (Editör: Cemalettin Şahin), Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Eyre, D. (2009). The English model of gifted education. *International handbook on giftedness*, 1045-1059.
https://doi.org/10.1007/978-1-4020-6162-2_53
- Gorard, S. (2012). Who is eligible for free school meals? Characterising free school meals as a measure of disadvantage in England. *British Educational Research Journal*, 38(6), 1003-1017.
<https://doi.org/10.1080/01411926.2011.608118>
- Ilik, S. S. (2019). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde görev yapan öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlamaya uygulamaya ve izlemeye yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 485-495.
<https://doi.org/10.24106/kefdergi.2569>
- Jobling*, A., & Moni, K. B. (2004). 'I never imagined I'd have to teach these children': providing authentic learning experiences for secondary pre-service teachers in teaching students with special needs. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 32(1), 5-22.
<https://doi.org/10.1080/1359866042000206026>
- Karip, E., & Köksal, K. (1996). Etkili eğitim sistemlerinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 6(6), 245.
- Karnes, F. A., & Bean, S. M. (Eds.). (2021). *Methods and materials for teaching the gifted*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781003236610>
- Kaya, N. (2013). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ve BİLSEM'ler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 115-122.
- Keslair, F., Maurin, E., & McNally, S. (2012). Every child matters? An evaluation of "Special Educational Needs" programmes in England. *Economics of Education Review*, 31(6), 932-948.
<https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2012.06.005>
- Koshy, V., Pinheiro-Torres, C., & Portman-Smith, C. (2012). The landscape of gifted and talented education in England and Wales: how are teachers implementing policy?. *Research Papers in Education*, 27(2), 167-186.
<https://doi.org/10.1080/02671522.2010.509514>
- Lambert, M. (2015). Golden Age or Harmful Obsession? Policy and Practice of Gifted and Talented Education in England 1997-2008. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 3(2), 51-64.
<https://doi.org/10.17478/JEGYS.2015214278>
- Lowe, H. (2018). The Education of Highly Able Children in England: Challenges and Achievements. *The SAGE Handbook of Gifted and Talented Education*, 409.
<https://doi.org/10.1080/02783193.2019.1553100>
- McGinnis, J. R., & Stefanich, G. P. (2013). Special needs and talents in science learning. *Handbook of research on science education*, 287-317.

- Nar, B. (2017). *Üstün/özel yetenekli öğrencilere yönelik destek eğitim odası uygulaması: Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ve görüşleri* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Özer, M. (2021). Türkiye’de özel yeteneklilere yetenek geliştirme desteğinde bilim ve sanat merkezleri: Mevcut durum ve iyileştirme alanları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(33), 727-749.
<https://doi.org/10.26466/opus.810856>
- Polat, M., & Polat, İ. (2021). Özel yetenekli öğrenciler için hazırlanmış destek eğitim programının değerlendirilmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 103-123.
- Reis, S. M., & McCoach, D. B. (2002). Underachievement in gifted and talented students with special needs. *Exceptionality*, 10(2), 113-125.
https://doi.org/10.1207/S15327035EX1002_5
- Rimm, S. B., Siegle, D., & Davis, G. A. (2018). *Education of the gifted and talented* (pp. 233-236). Boston, MA: Pearson.
- Robinson, K., & Aronica, L. (2016). *Creative schools: The grassroots revolution that's transforming education*. Penguin books.
- Satterley, D. (2015). Special education coordinator: Learning lessons from all our students. *Gifted Child Today*, 38(4), 237-238.
<https://doi.org/10.1177/1076217515597284>
- Sayler, M. F. (2021). Special schools for the gifted and talented. In *The handbook of secondary gifted education* (pp. 443-463). Routledge.
- Taboada Barber, A., Buehl, M. M., Kidd, J. K., Sturtevant, E. G., Richey Nuland, L., & Beck, J. (2015). Reading engagement in social studies: Exploring the role of a social studies literacy intervention on reading comprehension, reading self-efficacy, and engagement in middle school students with different language backgrounds. *Reading Psychology*, 36(1), 31-85.
<https://doi.org/10.1080/02702711.2013.815140>
- Thomas, M. O. (2024). *Perceptions of the actions, initiatives, policies and successes, or otherwise, of the post 1997 UK Government for the education of gifted and talented children, as outlined in its Excellence in Cities proposals* (Doctoral dissertation, University of Lincoln).
- Tomlinson, S. (2008). Gifted, talented and high ability: selection for education in a one-dimensional world. *Oxford Review of Education*, 34(1), 59-74.
<https://doi.org/10.1080/03054980701542096>
- Ünal, F., & Er, H. (2015). Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(1), 165-182.
- White, J. (2005). *Howard Gardner: The myth of multiple intelligences*. Institute of Education, University of London.
- Yazıcı, K. (2009). “Yeni Zelanda Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Bu Programın Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Öğretim Programı İle Karşılaştırılması.” *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınları.